

Een andere oorzaak van veranderingen in onze straatnamen doorgevoerd, ook van taalkundige aard, is terug te vinden in de langzame overgang in de Vlaamse gewesten van lokale of regionale dialecten naar het A.B.N. en de veranderingen in de spelling van onze taal ingevoerd. Het Nederlands was in de voorbije decennia zeker zo stabiel niet als het Frans. Tussen de twee wereldoorlogen in, zorgde de Heer Porta, voorloper van de Heer Nagels, voor een correcte naamgeving aan Oostendse straten. Op zijn initiatief werden onder meer, de IJzerwegstraat en de Groenselmarkt als straatnaam in een moderne vorm gegoten.

Ook de voortdurende wijzigingen gebracht aan een of ander plan van aanleg van nieuwe wijken waren al te dikwijls een gelegenheid en een oorzaak om straatnamen te veranderen. Dit was vooral het geval in de wijken gegroeid ten westen en ten zuiden van de Elisabethlaan, aan de vroegere Albertlaan en op de O.P.E.X. Geplande straten werden er soms enkele meters verlegd, omgebogen, rechtgetrokken, geschrapt of ontworpen en van een nieuwe naam voorzien.

Dat wij uit de lijst opgegeven door de hh. Vilain en Ippel de Zwijnemarkt hebben geschrapt, zal wellicht niemand ons ten kwade duiden. Volkse benamingen van straten vormen immers een apart onderwerp. Om deze voor sommige lezers, misschien eerder saai opsomming op een plezierige wijze af te sluiten, willen wij U enkele minder bekende voorbeelden van volkse vervormingen van straatnamen opgeven. Wie kent er nog de Passagestraat? Waarschijnlijk niemand meer. Het was de naam door volksmensen gegeven aan de Jacob Besagestraat, op de O.P.E.X. Besage was en is nu nog voor de meeste Oostendenaars een totaal onbekend figuur. Hoe men in diezelfde wijk de vroegere Mac Leodstraat noemde kunnen wij om welvoegelijkheidsredenen hier niet neerschrijven. Wel kunnen wij U het raadsel helpen oplossen door U te zeggen dat de naam verband houdt met een onderdeel van het mannelijk lichaam.

D. Farasyn.

AANVULLENDE NOTA.

Het doet ons heel veel genoegen dat de heer Farasyn onze zinswijze bijtreedt dat er reeds té veel straten en pleinen van naam veranderden.

Hij gaat zelfs verder dan wij in onze opzoekingen door nog een reeks naamveranderingen aan de onze toe te voegen.

Wij houden er evenwel aan erop te wijzen dat wij niet volgens de kadastrale plannen gewerkt hebben, doch enkel die straatnamen hebben aangeduid die reeds op stadsplannen en in officiële (ook semi-officiële) teksten voorkwamen. Zo hebben we bv. "Rue du Travail" niet opgenomen, omdat we zover we weten de eerste huizen in die straat na de scholengroep Conscience werden gebouwd, en de latere Dr. Verhaeghestraat toen Scholenstraat heette.

Een paar zaken willen wij dan ook terechtwijzen. "De Kleine Christinastraat is ons onbekend" schrijft D. Farasyn. In "Ostende ancien et nouveau" (1860) door E. Bochart lezen we op p. 68 "La Petite rue Christine et l'ancienne rue au Lait-Battu ont été réunies sous la même appellation de rue Christine".

Cirkel- of Kringstraat? Die straat dateert van 1892. Het was aldaar dat "Le Cercle du Phare" zich administratief kwam vestigen.

In verband met de Kapellestraat is het Ary Sleeks die Thomas de Gysperrestraat aanhaalt.

Dat een gedeelte van de Sint-Paulusstraat niet Buitenhofstraat maar Compagniestraat noemde is gedeeltelijk juist. Het plan van 1856 door P. Van Hercke, stadsarchitect vermeldt: "rue Jardin de Compagnie".

In sommige gemeenteraadsverslagen spreekt men in de vorige eeuw wel over de Zwijnemarkt voor het huidige Vissersplein. Het was meer dan waarschijnlijk de aanduiding zoals men de Vismarkt, de Vleesmarkt en de Goedmarkt had. Dus niet officieel. Men ziet dat men met al die variërende benamingen alle kanten uitkan. We zijn echter de heer Farasyn dankbaar onze inventaris te hebben vervolledigd, zelfs met aanduidingen van tijdelijke kadastrale benamingen of veranderingen die ingevolge taalfouten of spellingscorrecties tot stand kwamen. Het moest toch éénmaal op papier gezet worden.

Voor de verdere opinieverschillen heeft Simon Ippel de zaken zelf nog eens nader bekeken. Zijn tekst volgt hierna. De nummers stemmen overeen met die welke naast de straten zijn aangeduid.

O. Vilain en S. Ippel.

NOTA'S VAN S. IPPEL :

- (1) Niet volledig juist. De opening tussen Café Coq d'or (Frans Week) en de bakkerij was de "oude" Steense Dijk, die dan met een boog terug in de richting van de Aartshertogstraat liep en er halverwege aan het hondenasiel uitkwam. De Sterstraat echter was wel de oude bedding van de Steense Dijk. Het gebogen gedeelte van de Steense Dijk aan de gasketel was eigenlijk de "bas"-weg (of lage weg bij droog weer). cf. Plan Buurtwegen 1844 Mariakerke.
- (2) Ons onbekend door offic. dokumenten. Wel gevonden op een kadasterplan.
- (3) Zie hoger in aanvullende nota.
- (4) Idem.
- (5) Idem.
- (6) Zie plan Vuurtorenwijk.
- (7) En de bestaande Wateringstraat dan ? Liep dood op de spoorweg, plan 507/13
- (8) Zie plan aanleg H. Serruyslaan - 00/18 Rue du Carémage 1896 vanaf Place du Théâtre. Id. 1839
- (9) Officieel geen naam, alleen op een plan van ontwerp
- (10) Tot 1942 zelfs in 't kadaster. Maar niemand kon zeggen op welke plaats.
- (11) Droeg de naam - juist. Maar was het officieel ? Meestal ontmoet men de benaming Leopoldgalerij.
- (12) Bepaling geweest van de ontwerper (gelijkaardig - Verbindingsstraat, Ontworpenstraat, enz.)
- (13) Dat deel van de Spaarzaamheidstraat is nooit aangelegd geweest : zoals Overvloed, Werkzaamheid, Vereniging eveneens niet, maar toch uitgevoerd werden volgens ontwerp met andere namen.
- (14) Na Haagrosenlaan nog Hondsozenlaan. Waarschijnlijk een fout in overschrijven.
- (15) Eerste benaming. Gistelse Steenweg in de volksmond de weg naar de Polder (of Polderstraat - weg).
"Place neuve" thans deel Perronstraat enz.. juist 00/30. Maar is dat thans niet het E. Feysplein ? 1839 "Place de Stationnement".
- (16) Lange of legeweg ?
- (17) Beperken tot Oostends grondgebied 1971. Fusie 1971 - Verlenging van Steense straatnaam.
- (18) Duinenweg was de weg naar Mariakerke (Maria afgekort ? of Kerk ?).
zie Gistelsesteenweg en Polderstraat.
- (19) zie hoger in aanvullende nota.

EN NOG EEN EINDNOTA.

Over heel wat straatbenamingen kan men zo gezien tot in het oneindige debateren. Een laatste voorbeeld nog : In de nieuwe Ommeloper van de Sint-Catherinapolder van 1749 waren er slechts drie straten in dat poldergebied aangeduid : Stuiverstraat, Steense Straat en de Leffingestraat.

Wij hebben de indruk dat een tekenaar van Leffinge bij verstrooidheid gemakkelijk een paar letters kan vergeten om er Langestraat van te maken. Dus in de 18e eeuw was het wel degelijk Leffingestraat.

O. V.